

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	26. april 2024

Sak 037-2024

Styrket arbeid med personvern i Helse Sør-Øst

Forslag til vedtak:

1. Styret ber administrerende direktør videreføre arbeidet for styrket personvern i Helse Sør-Øst.
2. Styret ber om at det fremmes en ny sak for styret med forslag til organisering av personvernombudsfunksjonen i Helse Sør-Øst og tiltak for å forbedre internkontrollen innen personvern i foretaksgruppen.

Hamar, 19. april 2024

Terje Rootwelt
administrerende direktør

1 Hva saken gjelder

Saken handler om systematikk og organisering av arbeidet med personvern i foretaksgruppen. Direktørmøtet i Helse Sør-Øst og regjeringen har i flere omganger pekt på utfordringer knyttet til ulik tolkning og praktisering av personvernregelverket^{2.2}. I denne saken presenteres det hvordan Helse Sør-Øst arbeider med å styrke personvernet og legge til rette for mer harmoniserte vurderinger og lik praktisering av personvernregelverket i foretaksgruppen.

2 Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

Helse Sør-Østs primære oppgaver er å sørge for god pasientbehandling, forskning, utdanning og opplæring av pasienter og pårørende. Godt arbeid med personvern er en forutsetning for å ha tillit og for å levere gode helsetjenester.

Det gjøres mye godt personvernarbeid i Helse Sør-Øst. For å harmonisere vurderinger og for å legge bedre til rette for effektive prosesser for å møte utviklingen innen teknologi, forskning og nye IKT-løsninger med en økende grad av regionale og nasjonale løsninger og økende behov for bruk av følsomme virksomhetsdata, er det nødvendig å videreutvikle og styrke arbeidet med personvern ytterligere. I den forbindelse vurderes en styrket internkontroll innen personvern og endret organisering av personvernombudene i Helse Sør-Øst.

2.1. Alle må bidra for å oppnå godt personvern

Alle ansatte skal bidra til at helseforetakene etterlever personopplysningsloven. Helseopplysninger skal både være tilgjengelig for de som har tjenstlig behov for å behandle pasientene, og beskyttes mot innsyn fra uvedkommende. Ansvar for arbeid med personvern følger ledelseslinjene, der øverste leder er ansvarlig for et forsvarlig personvern. Dette ansvaret kan delegeres i organisasjonen, der ledere på ulike nivåer er ansvarlige for personvernet innen sine områder.

Linjeledere tar beslutninger innen personvernområdet basert på beslutningsgrunnlag fra sine medarbeidere og fagressurser innen blant annet personvern og informasjonssikkerhet. Det er linjeledernes oppgave og ansvar å gjøre helhetlige vurderinger. Dette innebærer å finne riktig balanse mellom ulike hensyn og ta stilling til hvilken usikkerhet (restrisiko) som kan aksepteres.

I tillegg er det et personvernombud med en uavhengig rolle som skal gi råd til ledelsen og andre i virksomheten om forpliktelsene i henhold til personvernregelverket. Ombudet skal også kontrollere etterlevelsen av regelverket og være kontaktpunkt for pasienter, pårørende og ansatte, samt kontaktpunkt overfor Datatilsynet.

Personvernombudet har, og skal ha, en uavhengig rolle og rapportere direkte til den/de dataansvarliges høyeste ledelsesnivå. Videre skal ombudet ikke instrueres om utførelsen av sine lovpålagte oppgaver. Dette er krav som gjelder uavhengig av hvordan personvernombudsfunksjonen er organisert. Det er dog et krav at ved konsernfelles ombud skal alle virksomhetene ha enkel tilgang til ombudet.

Personvernregelverkets krav til personvernombud må oppfylles uavhengig av om ombudsrollen dekker en eller flere virksomheter og uavhengig av virksomhetens størrelse (jf. nærmere omtale av personvernombudets oppgaver i kapittel 2.5). Store virksomheter som Telenor, Oslo kommune og Nav har sentrale ombudsfunksjoner.

Med personvernforordningen ble helseforetakene pålagt å ha personvernombud. I norsk lovgivning er det innen forskning en særskilt rådføringsplikt med ombud *eller en annen* som oppfyller kvalifikasjons- og uavhengighetskravene som stilles til personvernombud, jf. personopplysningsloven §§ 9-10.

2.2. Bakgrunn for styrking av personvernet

Informasjonsbehandlingen i helseforetakene øker i kompleksitet, mengde og samhandling. Dette gir behov for å styrke personvernarbeidet. Som eksempler kan nevnes:

- En generell trend med mer spesialisering i leverandørmarkedet, for eksempel innen IKT-tjenester, medisinsk-teknisk utstyr og behandlingshjelpemidler. Dette gir bedre og mer effektive produkter og tjenester, men det gir også lengre og mer komplekse verdikjeder. Skytjenester tas i større grad i bruk og er eksempler på komplekse verdikjeder.
- I helsesektoren fører spesialisering til at behandling av pasienter i større grad involverer flere sykehus, laboratorier, IKT-leverandører, nasjonale registre og så videre. Trygg og effektiv pasientbehandling fordrer at helseopplysninger kan deles mellom aktørene i ett og samme behandlingsforløp. Ulik tolkning og praktisering av personvernregelverket er uheldig og kan medføre ubegrunnet forskjellsbehandling av pasienter.
- Bruk av kunstig intelligens introduseres innen mange områder og vil kunne gi bedre pasientbehandling og mer effektiv ressursbruk. Forskning og pasientbehandling med bruk av kunstig intelligens kan ha behov for tilgang til store mengder data (helseregistre).
- Sensorer som overvåker pasienter, og persontilpasset medisin representerer en utvikling som vil gi nye utfordringer knyttet til vurderinger av personvernet, både innen forskning og pasientbehandling.

Gode råd og vurderinger på personvernområdet krever forståelse og kompetanse innen mange ulike områder, som juss, teknologi og helse.

Helsetilsynet har påpekt at krav til personvern og krav til forsvarlig helsehjelp må ses i sammenheng.¹ Risiko knyttet til personvern og pasientsikkerhet må være del av et helhetlig underlag for beslutning, og det må planlegges for løsninger som tilfredsstillende begge krav.

Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidet i 2019 et rundskriv for å avhjelpe utfordringer med ulike oppfatninger om hvordan reglene om taushetsplikt, personvern og informasjonssikkerhet skal forstås. Departementet pekte der på at ved juridisk tvil bør spørsmål løftes i linjen til regionalt helseforetak, eventuelt til Helsedirektoratet. I slike prosesser vil som regel også personvernombudet rådspørres. Samme type problemstilling tas opp i

---

¹ Rapport fra Helsetilsynet 2/2021: Forsvarlig pasientbehandling uten IKT?

regjeringens strategi for persontilpasset medisin², hvor det påpekes at effektiv innføring av relevante IKT-verktøy krever nasjonal harmonisering i *praktiseringen* av regelverket. Samme tema tas også opp i Helse- og omsorgsdepartementets invitasjon til innspill om de rettslige rammene for helseforskning, hvor de omtaler at problemstillinger ofte handler om fortolkning og bruk av regelverket, og ikke regelverket i seg selv³. I arbeidet med Stortingsmelding om forskningssystemet er “Kunnskap må tas raskere i bruk” et av fem områder som trekkes frem. Dette fordrer blant annet effektive beslutningsprosesser også for forhold som omfatter mer enn et helseforetak.

Internkontroll for personvernområdet, med blant annet utarbeidelse av styrende dokumenter, er en oppgave som bør være tydelig plassert i en ledelseslinje. Det er nødvendig å styrke den overordnede tilnærmingen for å oppnå regional harmonisering av styrende dokumenter innen personvern.

2.3. Organisering av personvernombud

Helseforetakene er i lov pålagt å ha et personvernombud. Personvernforordningen åpner for ulike organisatoriske muligheter for personvernombudsfunksjonen.

I konsern åpner personvernforordningen for at det utpekes ett felles personvernombud. Helse Sør-Øst RHF mener foretaksgruppen Helse Sør-Øst vil anses som et konsern i henhold til forordningen, og at Helse Sør-Øst RHF derved kan utpeke ett felles ombud for foretaksgruppen, jf. forordningens artikkel 37 nr. 2. Advokatfirmaet Haavind og Datatilsynet konkluderer også med at Helse Sør-Øst vil kunne ha hjemmel til å etablere en sentralisert personvernombudsfunksjon.

Ombudet kan enten være ansatt hos den dataansvarlig, eller utføre oppgaven etter en tjenesteavtale, jf. personvernforordningen art 37 nr. 6. Dersom personvernombudet utpekes av Helse Sør-Øst RHF, vil ombudsoppgaven for helseforetakene utføres i henhold til en tjenesteavtale.

Personvernombudet er rådgivende og kontrollerende, men ombudet kan ikke bestemme mål eller midler for behandlingen – dette er en oppgave for den dataansvarlige. Hvordan personvernombudsfunksjonen organiseres, har således ingen betydning for hvor dataansvaret plasseres. Plassering av dataansvaret må vurderes konkret for de ulike behandlingene av personopplysninger.

2.4. Mulige tiltak for å styrke personvernet

Overordnet er harmoniserte vurderinger viktig for å unngå ubegrunnede forskjeller i behandling av personopplysninger. Et sterkt fagmiljø innen personvern og tydelige roller er sentralt for å oppnå lik praktisering av personvernregelverket.

Styrket internkontroll innen personvern

Helse Sør-Øst har etablert god internkontroll innen informasjonssikkerhetsområdet med et felles overordnet styrende dokument. Dette fastsetter mål og strategi for informasjonssikkerhet. Det er et mål å ha en samlet og mest mulig lik håndtering av informasjonssikkerhet i

---

² [Strategi for persontilpasset medisin - regjeringen.no](#)

³ Invitasjon til innspel om dei rettslege rammene for helseforskning i Norge, 22/2862-10 den 8. mars 2023.

regionen for å unngå ubegrunnede ulikheter. Det er ønskelig at man også innen personvernområdet fastsetter mål og strategi, og etablerer felles regionale prosedyrer for å oppnå harmonisering, samt at like tilfeller vurderes likt. Etablering av slik internkontroll krever et samspill mellom linjestyringen både lokalt og regionalt, og de tilhørende rådgivere innen personvern.

Uavhengighetskravet som stilles til personvernombud, kan være til hinder for å pålegge dem operative oppgaver, som utarbeidelse av styringsdokumenter eller gjennomføring av personvernkonsklusjonsvurderinger, som de i neste omgang skal vurdere i rollen som personvernombud. Ved å etablere et sentralt personvernombud vil man unngå interessekonflikter i lokalt personvernarbeid. Det sentrale arbeidet med å styrke internkontrollen vil være en del av ordinær virksomhetsstyring, slik at en også i det regionale helseforetaket unngår interessekonflikt og bevarer ombudets uavhengighet.

Mulig endring av organisering av personvernombud i Helse Sør-Øst

I dagens organisering har hvert enkelt helseforetak sitt personvernombud. Flere av personvernombudene er ansatt i delte stillinger, og kombinerer derfor rollen med andre oppgaver. Enkelte oppgaver er problematiske å kombinere med personvernombudsrollen, og kan skape interessekonflikter.

For å oppnå en målsetning om blant annet mer harmoniserte vurderinger, og dessuten unngå interessekonflikter, er et mulig virkemiddel å ha en organisering med ett konsernfelles personvernombud for hele foretaksgruppen. Som støtte vil personvernombudet ha flere ansatte under sin ledelse. Personvernombudet skal, sammen med sine ansatte, ha høy personvernkompentanse og god forståelse for relevant juss, teknologi og helse.

2.5. Ansvar og oppgavefordeling ved en eventuell sentralisert personvernombudsfunksjon

Helse Sør-Øst RHF har et overordnet ansvar for å styre og samordne virksomhetene i helseforetakene i regionen. I dette ligger også et ansvar for et godt og effektivt arbeid med personvern, og for å unngå ubegrunnede forskjeller i vern av personopplysninger i foretaksgruppen. Dette skal være en integrert del av foretaksgruppens helhetlige styringssystem, for eksempel ved regionale føringer og styrende dokumenter.

Ved en eventuell utpeking av ett konsernfelles personvernombud i foretaksgruppen, vil Helse Sør-Øst RHF sørge for at ombudet får tilgang til de ressurser som er nødvendig for å utføre oppgavene.

Personvernombudet vil rapportere direkte til høyeste ledelsesnivå hos hvert helseforetak det er personvernombud for, inkludert Helse Sør-Øst RHF. Ombudet skal ikke motta instruksjoner om utførelsen av sitt arbeid, og ombudet vil ikke bli tillagt andre oppgaver.

Pasienter, pårørende og ansatte «*kan kontakte personvernombudet angående alle spørsmål om behandling av deres personopplysninger og om utøvelsen av de rettighetene de har i henhold til*» personvernforordningen, jmfør forordningens artikkel 38.

Ombudet vil ivareta de oppgaver som hører til et personvernombud i henhold til personvernforordningen, jf. forordningens artikkel 39 om personvernombudets oppgaver, som sier at personvernombudene skal:

- a. *«informere og gi råd til den behandlingsansvarlige eller databehandleren og de ansatte som utfører behandlingen, om de forpliktelsene de har i henhold til denne forordning, og i henhold til andre av Unionens eller medlemsstatenes bestemmelser om vern av personopplysninger,*
- b. *kontrollere overholdelsen av denne forordning, av andre av Unionens eller medlemsstatenes personvernregler og den behandlingsansvarliges eller databehandlerens personvernretningslinjer, herunder fordeling av ansvar, holdningsskapende tiltak og opplæring av personellet som er involvert i behandlingsaktivitetene, og tilhørende revisjoner,*
- c. *på anmodning gi råd om vurderingen av personvernkonsekvenser og kontrollere gjennomføringen av den i henhold til artikkel 35,*
- d. *samarbeide med tilsynsmyndigheten,*
- e. *fungere som kontaktpunkt for tilsynsmyndigheten ved spørsmål om behandlingen, herunder forhåndsdrøftingene nevnt i artikkel 36, og ved behov rådføre seg med tilsynsmyndigheten om eventuelle andre spørsmål.»*

Helseforetakene har plikt til å støtte personvernombudet i forbindelse med utførelsen av oppgavene omtalt i artikkel 39. Helse Sør-Øst RHF vil følge opp at helseforetakene har et systematisk personvernarbeid som etterlever kravet. I samråd med personvernombudet kan for eksempel dagens personvernforum videreutvikles med et mandat og fast deltakelse fra helseforetakene. Personvernforumet er i dag et månedlig møte hvor de fleste personvernombud deltar og tar opp ulike problemstillinger innen personvern.

Helseforetakene er, som dataansvarlige, ansvarlige for å etterleve personvernregelverket, og de må selv ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse innen personvern. Helseforetakene kan ikke basere seg på at det sentrale ombudet vil utføre oppgaver som etter gjeldende regelverk og føringer kan utføres av andre. I dette ligger blant annet at helseforetakene må sørge for å beholde kapasitet til selv å utføre personvernverdinger knyttet til kvalitetssikring og forskning.

Personvernombudet er i personvernforordningen pålagt å *«ta behørig hensyn til risikoene forbundet med behandlingsaktivitetene»*. Helseforetakene skal opplyse ombudet om områder med høy risiko innen personvernområdet, og stille med tilstrekkelige ressurser til at ombudet kan få innsikt i lokale forhold og prioritere sine oppgaver deretter.

Utgangspunktet er at arbeidsoppgaver knyttet til personvern som kan utføres lokalt, forblir i helseforetakene. I lys av det gode personvernarbeidet som utføres i helseforetakene i dag, legger Helse Sør-Øst RHF til grunn at store deler av rådgivningsbehovet vil være dekket lokalt. Kun oppgaver som hører til personvernombudsfunksjonen, vil håndteres av det sentrale personvernombudet. Blant annet vil personvernrådgivning i forskning i all hovedsak kunne videreføres lokalt i helseforetakene.

I norsk lovgivning er det innen forskning en særskilt rådføringsplikt med ombud *eller en annen* som oppfyller kvalifikasjons- og uavhengighetskravene som stilles til ombud, jf. personopplysningsloven §§ 9-10. Denne funksjonen foreslås videreført lokalt, i tråd med

anbefaling fra de administrerende direktørene ved helseforetakene. Det betyr at helseforetakene må peke ut *en annen* (enn personvernombudet) som oppfyller kravene.

At personvernombudsfunksjonen sentraliseres innebærer altså ikke at behovet for personvernkompetanse lokalt forsvinner. Det vil være et betydelig behov for rådgivning og vurderinger lokalt. Typiske oppgaver, som enten utføres i eget helseforetak eller som tjenestekjøp fra Sykehuspartner HF, som har et stort fagmiljø innen informasjonssikkerhet og personvern, eller fra andre, kan være:

- Føre protokoll over behandlingsaktiviteter, som blant annet må inneholde formålet med behandlingen og kategorier av personopplysninger.
- Gjennomføre risikovurderinger.
- Utarbeide personvernkonsekvensvurderinger.
- Utarbeidelse av databehandleravtaler, interne retningslinjer og prosedyrer.
- Opplæring av ansatte.
- Rådgivning til ledere og medarbeidere i konkrete saker, for eksempel i forskning eller ved etablering av nye systemer.
- Oppfølging av uønskede hendelser og håndtering av brudd på personopplysnings-sikkerheten, inkludert etterlevelse av den dataansvarliges plikt til å melde personopplysningssikkerhetsbrudd til Datatilsynet.

Det er derfor viktig at helseforetakene beholder god kompetanse og kapasitet til personvernarbeid. Om det utnevnes sentralt personvernombud, legges det til grunn at ansettelsesforholdene til dagens personvernombud videreføres i helseforetakene, men da i en endret rolle.

For de registrerte, som i hovedsak er pasientene, vil et konsernfelles personvernombud forenkle dialogen med spesialisthelsetjenesten ved at de kan kontakte ett personvernombud for å ivareta sine personvernrettigheter, også når det har vært pasientforløp som har krysset helseforetaksgrensene.

2.6. Innhentede erfaringer og innspill

I arbeidet med å vurdere systematikk og organisering av personvernarbeidet har flere interne og eksterne miljøer vært konsultert.

- Organiseringen av personvernombud er tatt opp med konserntillitsvalgte i foretaksgruppen. De er opptatt av å bevare og videreutvikle personvernkompetanse i helseforetakene. Skillet mellom hvilke oppgaver som ligger til personvernombudet, og hvilke oppgaver som ligger til det systematiske arbeidet med personvern i helseforetakene må være tydelig. Det ble bedt om tydelige beskrivelser av rollene.
- Brukerutvalget synes det er positivt med regional harmonisering av personvernarbeidet i Helse Sør-Øst.
- Telenor, Nav og Oslo kommune har delt erfaringer om sitt arbeid med personvern. Det systematiske arbeidet med personvern ble trukket frem i møtene, både på et overordnet nivå, og innad i underliggende enheter eller selskaper.
- Flere personvernombud har uttrykt skepsis til en endret organisering med felles personvernombud. Personvernombud ved syv helseforetak har bedt Datatilsynet om å vurdere saken.

- Helse Sør-Øst RHF har tatt kontakt med og gjennomført flere møter med Datatilsynet om organisering av personvernombud i foretaksgruppen. Datatilsynet har i etterkant krevd redegjørelser av planene for eventuell omorganisering av personvernombud. Datatilsynet fraråder å samle personvernombudsfunksjonen. Datatilsynet er sterkt tvilende til at alle ombudets lovpålagte oppgaver kan utføres i en samlet personvernombudsfunksjon, og de er bekymret for ombudets uavhengighet. Se ytterligere omtale av dialogen med Datatilsynet nedenfor.
- De tre andre regionale helseforetakene har delt erfaringer og beskrevet hvordan de har organisert arbeidet med personvern. De tre andre helseregionene har lokale personvernombud, med noe ulike tiltak for å bidra til harmoniserte vurderinger. De har vist interesse for vurderingene om ett personvernombud i Helse Sør-Øst.

Det har vært en omfattende dialog med Datatilsynet først med møter 6. desember 2019 og 14. februar 2020 og igjen etter at Helse Sør-Øst RHF på eget initiativ tok opp saken på nytt 15. desember 2022. Skriftlig kommunikasjon med Datatilsynet er vedlagt saken. Datatilsynet ba om redegjørelse i brev av 19. april 2023, etter formell anmodning fra personvernombud ved syv helseforetak. Helse Sør-Øst RHF redegjorde i brev av 16. mai 2023. Datatilsynet fulgte så opp med krav om ytterligere redegjørelse angående lovlighet av å etablere ett konsernombud og plassering av dataansvar, i brev den 18. august 2023. Helse Sør-Øst RHF innhentet en ekstern juridisk vurdering og redegjorde for spørsmålene i brev av 14. september 2023.

I Datatilsynets siste svar den 12. februar 2024 er vurderingen at Helse Sør-Øst har hjemmel til å etablere ett felles personvernombud for foretaksgruppen, men Datatilsynet fraråder en slik organisering i sin konklusjon:

«Datatilsynet stiller seg sterkt tvilende til at ett sentralisert personvernombud vil kunne utføre alle de lovpålagte oppgavene som følger av personvernforordningen artikkel 39. Vår bekymring er også knyttet til hvorvidt ombudets særlig uavhengige rolle kan ivaretas, jf. artikkel 38.

Datatilsynet vil derfor fraråde å samle personvernombudsfunksjonen i ett sentralt felles for RHF.»

I Datatilsynets vurdering omtales ombudets arbeidsoppgaver, og det påpekes at ledelsen i Helse Sør-Øst RHF ikke har dokumentert omfanget av personvernkonsekvensvurderinger, oppgaveportefølje og arbeidsbelastning for personvernombudene i de underliggende helseforetakene.

2.7. Vurdering

Helse Sør-Øst RHF har ikke mottatt innspill med innvendinger til begrunnelsene for å styrke personvernet, omtalt i kapittel 2.2. Helse Sør-Øst RHF vurderer at disse heller er styrket med økt satsning på bruk av kunstig intelligens og behovet rask bredding av vellykkede IKT-løsninger mellom helseforetak. Helse Sør-Øst RHF mener derfor at tiltak for å styrke personvernet fortsatt bør vurderes.

Datatilsynet stiller spørsmål ved om et sentralt ombud vil kunne utføre alle lovpålagte oppgaver. Datatilsynets vurdering synes her primært å bygge på en antakelse om at «en løsriving av forskningsfeltet fra personvernombudets øvrige oppgaver ikke [vil] være i tråd med kravene i personvernforordningen». Her bygger imidlertid Datatilsynet på et annet

faktum enn hva Helse Sør-Øst RHF har skissert. Helse Sør-Øst RHF har i sin redegjørelse skrevet at «*Utgangspunktet er at arbeidsoppgaver knyttet til personvern som kan utføres lokalt, forblir i helseforetakene. Kun oppgaver som hører til personvernombudet overføres til det regionale helseforetaket. Blant annet vil personvernrådgivning i forskning i all hovedsak videreføres lokalt i helseforetakene*», mens Datatilsynet skriver: «*Slik HSØ har beskrevet den sentraliserte personvernombudsfunksjonen, skal forskningsfeltet i sin helhet forbli i helseforetakene*.» (våre uthevinger).

Datatilsynet uttrykker også bekymring for om et konsernfelles personvernombud vil bli sikret tilstrekkelig uavhengighet. Helse Sør Øst RHF vil sørge for at et konsernfelles ombud ikke vil ha andre oppgaver eller motta instruksjoner om oppgaver. Etter Helse Sør-Øst RHF's syn vil det være enklere å unngå interessekonflikter i en slik rendyrket personvernombudsfunksjon enn det er i dag, hvor ansatte ved flere helseforetak både er personvernombud og har andre oppgaver og roller.

Datatilsynet mener også at helseforetakenes organisasjonsstruktur og størrelse taler *mot* utnevningen av et felles personvernombud. Det vises her til mengden personopplysninger, personopplysningenes særlige kategori, kompleksiteten i behandlingsprosessene og mangfoldet i sykehusenes systemer. Etter Helse Sør-Øst RHF's syn er dette forhold som understreker behovet for å prioritere personvernarbeid, men det er vanskelig å se at dette er spesielt relevant for plasseringen av ombudsfunksjonen. Helse Sør-Øst RHF har ikke grunn til å tro at en sentral ombudsfunksjon vil være vanskeligere eller mindre hensiktsmessig i Helse Sør-Øst enn i andre store og komplekse virksomheter. Videre peker Datatilsynet på at helseforetakene har ulike lokale forhold, som størrelse, medisinske funksjoner og omfang av forskning, og at dette kan begrunne forskjellige vurderinger. Helse Sør-Øst RHF understreker at det også er store likhetstrekk mellom helseforetakene, og at man uansett må tilstrebe å unngå ubegrunnede forskjeller og sørge for at like tilfeller behandles likt.

Etablering av et sentralt personvernombud vil, sammenlignet med lokale ombud, gi gevinster i form av mer harmoniserte og enhetlige vurderinger og bedre mulighet for å gå i dybden i krevende spørsmål.

Det legges opp til at ressurser avsatt til personvernarbeidet i helseforetakene beholdes, derved vil man, som i dag, kunne redegjøre for og hensynta eventuelle lokale særtrekk, slik at ombudet i sin rådgivning kan skille mellom likt og ulikt.

Datatilsynets uttalelse peker på områder som krever oppmerksomhet i det videre arbeidet, blant annet det faktum at Helse Sør-Øst RHF så langt ikke har kartlagt omfanget av personvernkonsekvensvurderinger, oppgaveportefølje og arbeidsbelastning ved dagens organisering. Helse Sør-Øst RHF foreslår å kartlegge arbeidet i helseforetakene før det konkluderes om hvilke tiltak som bør gjennomføres for å styrke personvernet.

Personvernombud skal både kontrollere etterlevelse av forordningen og gi råd. Omfang og intensitet i rådgivningsarbeidet vil, som for kontrollarbeidet, være avhengig av risikoen. I umodne organisasjoner vil personvernombudets rådgivning være viktigere for å bidra til etterlevelse av personvernforordningens krav enn i modne organisasjoner, hvor det i ledelseslinjene er god kjennskap til og gode prosesser for å sikre etterlevelse av personvernregelverket.

2.8. Handlingsalternativer

Styrking av det systematiske arbeidet med personvern vil være viktig, uansett hvordan den uavhengige personvernombudsrollen organiseres. Handlingsalternativene er en styrking av personvernet innenfor dagens organisering med lokale personvernombud, eller en styrking av personvernet hvor også personvernombudsfunksjon sentraliseres.

Videreføring av lokale personvernombud

Ved å opprettholde dagens ordning og legge til rette for ytterligere samarbeid mellom personvernombudene, kan man i noen grad oppnå mer harmoniserte vurderinger fra de uavhengige personvernombudene. Imidlertid er det, med økende kompleksitet, høyere krav til kompetanse, og stadig flere regionale løsninger, vanskelig å se at dette vil gi en tilstrekkelig effektiv arbeidsform.

Utpeking av ett personvernombud for foretaksgruppen

Et sentralt, konsernfelles personvernombud for foretaksgruppen kan få tilgang til flere ressurser enn hva som kan prioriteres lokalt i et helseforetak. Det vil kunne gi den samlede ombudsfunksjonen kompetanse og kapasitet innen flere aktuelle fagområder.

Det må vurderes hvordan tilstrekkelig kapasitet, kompetanse og uavhengighet kan ivaretas. Det vil utføres kartlegging av arbeidet med personvern i helseforetakene før det kan tas stilling til alternativet med ett konsernfelles personvernombud for foretaksgruppen.

3 Administrerende direktørs anbefaling

Arbeid med personvern er svært viktig i arbeidet med opplæring, støtte og rådgivning i linjen. Personvernombudets uavhengige rolle er i denne sammenheng viktig. Selv om det er mye god kompetanse i foretaksgruppen, er det behov for å styrke det systematiske arbeidet med personvern i foretaksgruppen. Utviklingen krever mer samordnede vurderinger. Gode pasientforløp forutsette at riktig og nødvendig informasjon følger pasienten ved henvisninger, innleggelse og utskriving. Pasientforløp foregår i større grad over flere virksomheter, og behovet for harmoniserte vurderinger blir dermed viktigere. I tillegg er det viktig å unngå at personvernombudet havner i situasjoner med interessekonflikt. Dette kan oppstå når et personvernombud innehar ulike roller og oppgaver.

For å gjøre gode vurderinger innen personvern må både det systematiske arbeidet i ledelseslinjene og det uavhengige arbeidet til personvernombud bygge på god forståelse innen ulike områder, som for eksempel innen juss, teknologi og helse. For å oppnå et harmonisert arbeid er det viktig å ha en evne til å sette seg inn i de ulike lokale hensyn ved helseforetakene. Dette fordrer et godt og koordinert samarbeid med helseforetakene, Helse Sør-Øst RHF og Sykehuspartner HF.

En eventuell etablering av et sentralt personvernombud medfører ingen endringer i beslutningsmyndighet og ansvar for etterlevelse av personvernregelverket. Beslutningsmyndigheten ligger hos hver dataansvarlig, det vil si ledelsen i helseforetaket. Ledelsens oppgave og ansvar er å gjøre helhetlige vurderinger, og fatte beslutninger basert på avveininger av ulike hensyn, der råd fra personvernombud vil inngå som et av hensynene.

I det daglige arbeidet har alle ansatte ansvar for å bidra til at personopplysningsloven etterleves. Administrerende direktør understreker derfor viktigheten av å ha god kompetanse på personvern i helseforetakene uavhengig av organisering av ombudsrollen.

Administrerende direktør mener det er et behov for å styrke personvernarbeidet i Helse Sør-Øst, og at en sentralisert personvernombudsfunksjon kan være et av elementene i en slik styrking. Det vil være en forutsetning at personvernombudsfunksjonen kan innrettes på en måte som ivaretar de lovpålagte oppgavene og personvernombudets uavhengighet.

Administrerende direktør foreslår å gjøre ytterligere vurderinger av hvordan dette kan gjøres inklusive følge opp de kritiske kommentarene fra Datatilsynet. Administrerende direktør vil deretter komme tilbake til styret over sommeren med en anbefaling for styrket internkontroll og eventuell omorganisering av personvernombudsfunksjonen.

Trykte vedlegg:

1. Datatilsynet ber om redegjørelse - omorganisering av personvernombudene ved helseforetakene i Helse Sør-Øst RHF (19. april 2023)
2. Redegjørelse for mulig omorganisering av personvernombudene ved helseforetakene i Helse Sør-Øst (16. mai 2023)
3. Ytterligere krav om redegjørelse - Omorganisering av personvernombudene ved helseforetakene i Helse Sør-Øst RHF (18. august 2023)
4. Ytterligere redegjørelse - omorganisering av personvernombudene ved helseforetakene i Helse Sør-Øst RHF (14. september 2023)
5. Forespørsel om status i saksbehandling for omorganisering av personvernombudene ved helseforetakene i Helse Sør-Øst (5. januar 2024)
6. Datatilsynets uttalelse om beslutningen om omorganisering av personombudsfunksjonen i helseregion Sør-Øst (12. februar 2024)

Utrykte vedlegg:

- Ingen